

Interview met Jørgen Sørensen,
voorzitter van de Stuurgroep TOA Limburg

Het land van dominees en schoolmeesters

Benauwde politici, betuttelende wet- en regelgeving en onvoldoende visie. In de afgelopen decennia is het Nederlandse onderwijs op Europees niveau behoorlijk afgeleden. Degenen die afstuderen, komen vervolgens terecht op een inflexibele arbeidsmarkt, waar rechten en regels belangrijkere waardes krijgen toegedicht dan zelfontwikkeling en eigen verantwoordelijkheid. Volgens Jørgen Sørensen, voorzitter van de Stuurgroep TOA Limburg (Techniek, Onderwijs en Arbeidsmarkt) wordt het hoog tijd voor verandering.

Sørensen zit druk te schrijven aan een tafeltje in de hoek van een Maastrichtse brasserie. Af en toe nipt hij van zijn koffie, terwijl hij over zijn bril montuur de zaal in tuurt. Na een carrière van 20 jaar in het onderwijs en 20 jaar het bedrijfsleven, kent de voormalig DSM- topman het Nederlandse onderwijs- en arbeidsmarktsysteem op zijn duimpje. Wat daarin de laatste decennia is voorvallen, stemt hem bepaald niet vrolijk. “De overheid besteedt procentueel gezien steeds minder van het bruto nationaal product aan het onderwijs. Daardoor loopt Nederland op Europees

niveau meer en meer achter. We zijn nu een lage middenmoter.” Sørensen verwijt de rijksoverheid onvoldoende visie. “Bovendien gaan we kapot aan bureaucratie. We willen in Nederland alles reguleren. Toen ik bestuursvoorzitter werd van de Hogeschool Drenthe, had ik twee boekjes over onderwijswetgeving op mijn bureau liggen. Maar, toen ik jaren later wegging, stond er een hele rij wetgevingsboeken in mijn kast. Niet te tillen!”

Volgens Sørensen wordt binnen onderwijs nog te weinig nadruk gelegd op het belang van kwaliteit. “Na de oorlog

kampen we in Nederland met grote tekorten. De naoorlogse generatie heeft zijn best gedaan om op allerlei gebieden meer kwantiteit tot stand te brengen. Meer voedsel, meer huizen en ook meer opleidingen. Toen we erachter kwamen dat ‘steeds meer’ ook leidt tot bijvoorbeeld duurder onderwijs, zijn we ordinair gaan bezuinigen. Zonder werkelijk na te denken over kwaliteit.” Hij wijst daarbij op onderwijsminister Jo Ritzen, die in de jaren negentig met allerlei regeltjes en procedures het mes zette in de onderwijsbegroting.

Ook de arbeidsmarkt is volgens hem inflexibel geworden door de neiging alles te willen reguleren en te controleren. “Neem de wetgeving rond arbeidsovereenkomsten. Volledig dichtgetimmerd! We willen allemaal waar we recht op denken te hebben. Maar niemand, met name de vakbonden niet, zegt tegen werknemers: ontwikkel je, beweeg, wees flexibel. Werkt het niet in jouw huidige functie, ga op zoek naar een baan die bij jou past.”

Sørensen vindt het dan ook niet vreemd dat leerlingen en leraren vandaag de dag verzuipen in het moeras van studierichtingen, opleidingen en regelgeving die maakt dat docenten meer buiten dan binnen de klas te vinden zijn. Eenmaal op de arbeidsmarkt lopen leerlingen vervolgens aan tegen, wat hij noemt, ouderwetse betutteling. “We zijn nog steeds een land van dominees en schoolmeesters. ‘Wij weten wel wat goed is voor Jan.’ In plaats van dat we mensen de arbeidsmarktdiscipline ‘eigen verantwoordelijkheid’ bijbrengen.”

“Er moet veel meer worden gekeken naar de individuele kwaliteiten van leerlingen en studenten, maar ook naar de kwaliteit van een bepaalde opleiding.”

Sørensen noemt het dan ook tekenend dat, in een land met een beroepsbevolking van zes miljoen mensen, inmiddels een miljoen mensen de loondienst vaarwel hebben gezegd en Zelfstandige Zonder Personeel (ZZP'er) zijn geworden. “Tja, die zijn de wet- en regelgeving, waarmee politici de zaak in de klauwen proberen te houden, gewoon beu.”